

คลินิก *ชก*วิจัย

ตอบโดย พล.ต.อ. ดร.ปรุง บุญผดุง*

คำถาม

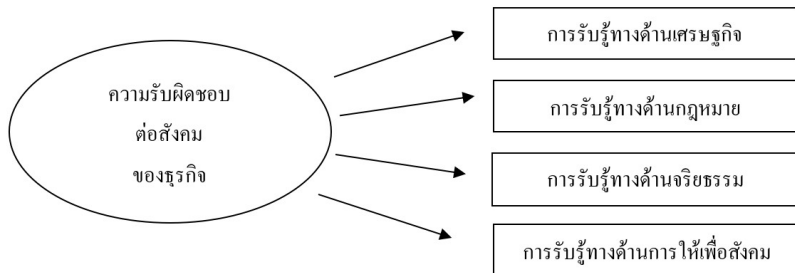
ในการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) เมื่อทำการทบทวนวรรณกรรมแล้ว จะอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรกับตัวแปร และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยกันให้เข้าใจง่าย และชัดเจนได้อย่างไร ?

คำตอบ

การวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง หรือ SEM นั้น ก่อนอื่นต้องขอทบทวนหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับตัวแปรของเทคนิคนี้ กล่าวคือ องค์ประกอบของตัวแปร จะเรียกว่า ตัวแปรสังเกต (observed variable) ใช้สัญลักษณ์เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า □ ส่วนตัวแปร จะเรียกว่า ตัวแปรแฝง (latent variable) ใช้สัญลักษณ์เป็นรูปวงรี ○

เมื่อผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับตัวแปรที่ทำการศึกษแล้ว ก็จะต้องมีการอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของตัวแปรกับตัวแปร หรือความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตกับตัวแปรแฝง ซึ่งเป็นการอธิบายว่าตัวแปรที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ประกอบไปด้วย องค์ประกอบอะไรบ้าง

ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ องค์ประกอบ 4 ประการนั้นก็คือ ตัวแปรสังเกต การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรสังเกต 4 ตัว ซึ่งเป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝง ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ ก็จะต้องอธิบายแนวคิด ทฤษฎี หรือผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการต่าง ๆ ว่าตัวแปรสังเกต 4 ตัว ที่ผู้วิจัยพบจากการทบทวนวรรณกรรม เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝง ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจอย่างไรบ้าง แล้วจึงอธิบายเพิ่มเติมด้วยรูปภาพ ประกอบตารางสรุปแนวคิด ทฤษฎี หรือผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการต่าง ๆ การอธิบายประกอบรูปภาพ และตาราง จะส่งเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และชัดเจน ตามภาพประกอบดังนี้

นักวิจัย / นักวิชาการ	เศรษฐกิจ	กฎหมาย	จริยธรรม	การให้เพื่อสังคม
Boone & Kurtz (1992)	✓		✓	✓
Bartol, Martin, Tein, & Matthews (2000)	✓	✓		✓
Black, & Porter (2000)	✓		✓	
Daft (2006)	✓	✓	✓	✓
Donnelly, Gibson, & Ivancevich (1995)		✓	✓	✓
Carroll (2016)	✓	✓	✓	✓

ภาพ 1 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ

* อุปนายก สยามคนกวีวิจัยแห่งประเทศไทย